

آمپوتاسیون (قطع عضو) چیست؟

آمپوتاسیون به جدا کردن قسمتی از بدن (معمولاً یکی از اندامها) گفته می شود. عمل جراحی آمپوتاسیون را به علل مختلفی انجام میدهند.

علل آمپوتاسیون:

- مردن قسمتی از اندام و سیاه شدن آن به علت قطع جریان خون آسیب شدید اندام
 - شکل ناهنجار اندام به نحوی که مانع از کارکرد قسمت های دیگر بدن شود
 - بیماری های پیشرونده عروق محیطی (اغلب عوارض دیابت)
 - تومور های اندام
 - ناهنجاری های مادرزادی
 - عفونت های غیر قابل کنترل
- بعد از انجام عمل جراحی آمپوتاسیون معمولاً قسمت قطع شده با یک اندام مصنوعی (پروتز) جایگزین میشود. در حقیقت این عمل را می توان نوعی جراحی ترمیمی در نظر گرفت. چون باعث تسکین درد و رفع علائم، بهبود عملکرد اندام، نجات جان بیمار یا کیفیت زندگی او می شود.

چگونه از ناحیه قطع شده مراقبت کنیم؟ بعد از عمل جراحی بانسمن زخم شما باید طبق دستور پزشک تعویض

شود. زخم و پوست اطراف آن باید تمیز و خشک نگهداری شود.

- پزشک معالج برای شما داروهای آنتی بیوتیک و ضد درد تجویز کرده است. آنها را طبق دستور پزشک مصرف کنید.
- اگر مبتلا به دیابت هستید قند خون خود را کاملاً کنترل کنید. عدم کنترل قند خون موجب تاخیر در بهبود زخم و افزایش خطر عفونت در آن میشود.
- عضو باقیمانده را باید بعد از جراحی تا حد امکان بالا نگه داشت تا ورم آن کم شود.
- در قطع عضو های زیر زانو سعی کنید عضو باقیمانده همیشه در امتداد ران شما باشد. آنرا در حالت خم نگهداری نکنید. این حالت نه تنها موجب ورم آن میشود بلکه موجب میشود زانوی شما در حالت خمیده باقی بماند و بعداً پوشیدن اندام مصنوعی برای شما مشکل باشد. روزی چند بار یک بالشت را بر روی زانوی خود قرار دهید تا آنرا در حالت صاف و مستقیم تحت کشش قرار دهد.
- در آمپوتاسیون های بالای زانو هم سعی کنید عضو باقیمانده در امتداد تنه شما باشد. آنرا در حالت خم به جلو نگه ندارید. این وضعیت موجب میشود رباط ها و تاندون های جلوی کشاله ران شما بتدریج کوتاه شود و وقتی بخواهید با پروتز راه بروید راه رفتن برای شما مشکل خواهد شد. روزی چند بار و هر ۲۰-۱۰ دقیقه به شکم بخواهید تا عضلات و تاندون های جلوی کشاله ران شما کشیده شوند.
- بخیه های عضو باقیمانده بعد از ۲-۳ هفته خارج میشوند. بعد از این زمان آنرا روزانه با آب و صابون را شسته و خشک کنید. از گرم، پماد یا لوسیون بر روی پوست استامپ

استفاده نکنید. محل قطع عضو را هر روز بدقت بررسی کنید. مراقب علائم فشار مانند قرمزی، خراش یا تاول باشد. در صورت دیدن این علائم آنرا به پزشک معالج خود اطلاع دهید.

- عضو باقیمانده را بر روی یک بالشت نرم فشار بدهید و بتدریج مقدار فشار را بیشتر کنید. این کار موجب میشود بافت های آن قسمت بتدریج به فشار عادت کنند. جای بخیه های قبلی را ماساژ دهید. این کار هم موجب نرم شدن بافت سفتی میشود که در محل جراحی ایجاد شده و هم حساسیت آنرا کمتر کرده و جریان خون محل را هم بیشتر میکند.
- عضو باقیمانده را با باند کشی بصورت حرف ۸ انگلیسی ببندید. این بانداژ فشاری کمک میکند تا ورم محل کم شود. هر چه ورم عضو باقیمانده زودتر بخوابد فرد میتواند زودتر از اندام مصنوعی (پروتز) استفاده کند. در حین بپچیدن باند کشی کمی آنرا بکشید باند کشی همیشه باید بسته باشد مگر موقتی که به حمام میروید.
- معمولاً بعد از عمل تا چندین ماه، شما در ناحیه قطع شده احساس درد می کنید در آن قسمت درد یا خارش دارید. برای جلوگیری از این حالت خود را مشغول کاری دیگر مثل غذا خوردن، صحبت کردن، مطالعه و ... کنید و مطمئن باشید که درد شما به مرور زمان کاهش می یابد.
- در مورد قطع اندام تحتانی هیچ گاه بین دو پای خود بالش نگذارید زیرا پای قطع شده از منصل ران به بیرون می چرخد و دو پا دیگر در امتداد هم نیستند
- تا حد امکان خود را درگیر کار و فعالیت کنید.

دانشگاه علوم پزشکی تهران

بیمارستان سیدالشهداء (ع)

واحد آموزشی به بیمار

آمپوتاسیون (قطع عضو)

PT-HO-140

گرد آورنده

سرکار خانم زیلا خسروانیان

سال 1399

• وقتی که زخم محل جراحی شما بطور کامل خوب شد باید سعی کنید در تمام طول روز اندام مصنوعی (پروتز) خود را بپوشید. صبح که از خواب برخاستید اول پروتز خود را بپوشید وگرنه عضو باقیمانده شما ورم کرده و پوشیدن آنرا دشوار میکند.

• باید از عضو مصنوعی خود خوب مراقبت کنید. اگر عضو مصنوعی شما مشکلی دارد سعی نکنید خودتان آنرا درست کنید. با تکنسین ارتوپدی که آنرا برای شما درست کرده تماس بگیرید. عضو مصنوعی شما حتی اگر به ظاهر سالم باشد باید سالی یک بار توسط تکنسین ارتوپدی فنی که آنرا درست کرده بازبینی شود.

قطع عضو به معنای شروع یک زندگی جدید برای شما و خانواده شما است. شما و وابستگان شما ممکن است احساس غم، خشم و شرم داشته باشید. این احساسات طبیعی هستند. در باره این احساسات با خانواده و دوستان خود صحبت کنید. به آنها اجازه بدهید به شما کمک کنند.

توجه: بیمار عزیز ممکن است شما بعد از عمل جراحی چند روز در بخش برای ترمیم پوستان بستری باشید و بعد با دستور پزشک برای ادامه فیزیوتراپی مرخص شوید. شما باید طبق درخواست پزشکتان در زمانهای خواسته شده به فیزیوتراپی بروید و اندام قطع شده را ورزش دهید بنابراین سعی کنید در درمان خود شرکت کنید. ممکن است شما در آینده از اندام مصنوعی (پروتز) استفاده کنید که زمان استفاده از اندام مصنوعی به وضعیت شما بستگی دارد.

چگونه از اندام مصنوعی مراقبت کنیم؟

- اندام مصنوعی را همیشه خشک و تمیز نگه دارید.
- شب ها اندام مصنوعی را درآورید و با آب و صابون شسته و خشک کنید (حتماً از شرکت سازنده در مورد مراقبت و شست و شو سؤال شود)
- از مواد پرکاری مانند خرما و خشکبار استفاده کنید، زیرا اگر می خواهید تعریق را در رفتن با عصا بکنید نیاز به انرژی زیادی دارید. از مواد سرشار از ویتامین برای بهتر شدن سوخت و ساز بدن استفاده کنید. تمام میوه جات سرشار از ویتامین هستند. مرکبات مثل پرتقال حاوی مقادیر بسیار بالایی از ویتامین ث هستند و باعث بهبود سریع زخم شما می شوند.

• مایعات زیاد بنوشید.

• زیاد نرمش و ورزش کنید.

• سیگار نکشید

• از استرس های روحی دوری کنید

1. Amputation Available from:
<http://www.mdconsult.com/das/patient/body/2379880823/1136508911/10041/30556.html> . Accessed February 2017.
2. Brunner&Suddarths,Medical-Surgical nursing(2017)
3. <http://www.tebyan.net/newindex>